

Svarilno in podučno.

Hudodelnik.

Žalosten izgled napačne otroške odreje.

III.

Černe noči žalostna in tamna odeja prosterta je široko po zemlji; noč je tamna brez mesečne svitlobe, le tam in tam kaka zvezda kakor iskrica tléčega pod pepélom zasutega ognja pogleduje skrivaje skoz razpoke razterganih oblakov; al zastonj je njeni slabotni bliš. Mrak je gost in tmina tako velika, da ne vidi se perst pred očmi. —

Z poljubom majke narave zazibana zaspala je zemlja, in v pozni noči vlada povsod mertvaška tišina, samo po verhuncih drevja, po vertih in dvoriščih v V....ru šumeča sapica giblje sém in tjé tanke z mladem zelenem listjem obraščene vejice ter vganja in raja svoje ponočne plese in šale. Celo mesto s svojimi stanovniki leži v sladkem pokoji, clo povlačugi nočni, in pijanci zapustili so že kerčme in druge družtvene kočure; ognja po ognjiših so zasute varno pod pepél in sveče po vsih hišah so pogasile; samo v neki veliki hiši na glavnem mestnem tergu se vidi skoz samotno okno berleti v tihi izbici slabotna luč. Je li v oni sobi kdo težko in nevarno bolan, da čujejo pri njem, ali morebiti clo kak merlič leži na mertvaškem odru? Al morebiti kaka ljubijoča in skerblija mati čuje pri svojem milem detetu, kterege bistre očesica je zapustilo sladko spanje? Ne pusté li skerbí in žalosti koga počivati?

Pogledajmo malo v ono sobo! Kaj vidimo v nji? Priletna neka žena, černo oblečena sedi v sobi in preliva grenke solzé. Žalost in nadloge — kakor vidi se na njenem tužnem licu — ji parajo neusmiljeno persi in nedopustijo krepčejočega spanja objemati od solz zarudele oči. —

Izba in vsa oprava v nji nam svedoči, da siromaštvo ni uzrok bridke žalosti pomilovanja vredne žene. Poglejmo nekoliko bolj natanko v nje od joka zabuhneni obraz, in spoznali bomo v njem nekdanj tako zlo srečno mater Jefremovo. Ona je svojemu milemu jedinku dobrovoljno izročila v roke polovico svojega obilnega premoženja, in za to ceno prodal je Jefrem vse svoje dobro: svojo krepost in nedolžnost. Drugo polovico maternega ji je sin sam s silo vzel in zdaj od tega živi v enem dnevu za celo leto, eno noč za pol stoletja v hrušu in trušu. Od pojédine in gostbe hiti na gostbo, od zabave (razveseljevanja) do zabave, pijančevaje in potepaje se, ter zapravlja premoženje in moči, dušne in telesne, v družtvo izveržkov človeške družbe obojega spola. Mati zdaj pač žaluje nad svojo materno slabostjo in prékomérno ljubeznijo, s ktero je spridila in pokvarila svojega jedinku. Dohitela jo je zdaj grozna kazen, ker je tako slepo ljubijoča svojega sina mu vse skoz perste pregledavala, ko se je potepeno zapletal v neumnosti in zmote, v pregrehe in malopridnosti, dokler ni poslednjič v hudobije zašel. —

Ojstra kazen je to, ko človeka začne šibati lastna vest; strašno je, kadar mati s strahom in trepetom spozná, kako slabo in zanikerno je spolnila svojo materinsko ljubezen in dolžnost do plodú svojega telesa!

Tužna ta mati bridko jokaje snuje v pozni noči ravno osnove, kako če zgubljenega in zaslepljenega sina verniti s steze — ja kaj steze — široke ceste hudobije in malopridnosti, in rešiti ga od propasti. Terdno je sklenila, upotrebovati ódslej vso ojstrost in resnobo. Je li če to iti srečno spod rok? Tako vsi slabi ljudje na veke sklepujejo, to tako in uno drugače popraviti in poboljšati; to tako in uno drugače poplačati, al navadno ostane vse pripuhlih obljubah — do resnične spremembe se redko kdaj pride. Mila in priliznjena besedica, lažnjiva ali hinavska solza milega jedinka je že mnogokrat vničila in prekucnila čez glavo vse terdne sklepe slabe in omahljive matere.

Ubogi Jefrem, gorje njemu, ker je tako rano zgubil svojega dobrega očeta! Ni sreče za sina brezskerblijvega očeta! — le hčerki je morebiti dovelj nadgled in izreja ljubijoče matere.

(Dalje sledí.)

Kratkočasno berílo.

Osel in lesica.

(Basen.)

Lesica je zvečer zmirom nekega osla pri mlinu obiskavala. Vsakokrat pa je putko pograbila in jo v svoj berlog odnesla. To pa mlinarju ni dopadlo, naproti jej je toraj, da jo bode vjel in ubil, ako se še le enkrat prederzne osla obiskati. Osel, njeni prijatelj, pa je to čul in jej je toraj povedal, da bi kar več k njemu ne hodila. Ona pa nič ne mara za njegovo svarjenje in si misli, osel je bedak, kaj pa on vé. Gré toraj zopet k mlinu pišet iskat. Pa sedaj jo mlinar, kojemu je njena hoja merzela, zgrabi. Osel pa, ki je to vidil, se smeja ter reče: „Vidiš, draga moja, jaz sem te prav svaril, ti pa nisi nič za moje besede porajtala. Prav, prav, le ubite jo, gospod mlinar!“ In mlinar jo res kmalo ubije. — Tudi svét bedaka je včasí dober. ***

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Beršeca primorske Istre 27. aprila. Več let sadjenošno drevje v naši dolinici in njeni okolici že ni tako lepo in obilno cvetelo, kakor to leto. Mandeljni, breskve, črešnje, sljive, hruške, jabelka itd. obetajo za res dobro letino; tudi smokev se vidi čuda že po figovih vejah. Terta se nam kaže vse drugače od poslednjih let. Mnogi prerokujejo dobro leto za vino in več veselega življenja za naprej; lepo je viditi obilo mladih grojzdičev, kateri so komaj pognali. Po vsi Istri se nadjajo ljudje boljše prihodnosti. — Pred včeranjem nas je prestrašila merzla burja, in govorilo se je, da se je tudi led nahajal v gorah. Bati se je, da bi ta mráz še mladimu drobnemu sadju in mehkim loznim mladitvam preveč presedal? — Poprej se je le menilo od pogojzdenja Krasa v Istrii, sedaj se pa tudi z delom ta nekdanja misel razodeva. Popotovaje po velikonočnih praznikih po več delih te puste krasnate dežele smo vidili z lastnimi očmi in radostnim srcem, kako da so na višje povelje Slum-ci na sosesčinim vertu ogradovali za prihodno drevesnico. Okoli Roča stoji že čuda mladih dervés v dosedaj goli zemlji nasled serčne marljivosti ondašnjega Novicam dobro znanega čast. župnika. Tudi tukajšna nekdanj zeló zanemarjena cesta se najde v novi obleki; v sredi tega mesca je mergolelo vse živo delavcov po nji, da bi jo popravili za slovesni prejem višje komisije iz Tersta za pogojzdenje pušav v okolicah. Tudi nova cesta iz Momijana čez Berda do Topolovca bode kmalo gotova; more se reči, da Istra, nekdanj strah marsikterimu voznjaču, napreduje v ti versti še zadosti vsako leto na mogoče kraje.

Da óčitno izustimo resnico, rečemo, da je Istri kmetijske družbe (saj podružnice) sila treba, to deželo po malim zboljšati in saj nekaj siromaštva iz nje iztrébiti.

Sajovec Jakob.

Novičar iz raznih krajev.

Med avstrijsko in belgiško vlado je bil 18. marca dodatek k avstrijsko-belgiški deržavni pogodbi od 16. julija 1853 zastran vzajemnega izročevanja hudodelnikov podpisan, ki ima 10 dni po njegovem razglasenji moč dobiti in toliko časa veljati, kakor pogodba sama. — Dunajski časnik od 8. t. m. razglasuje pregled vsih deržavnih dohodkov in iztroškov za upravno leto 1856. Deržavnih dohodkov

vsih skup je bilo 273.162.276 gld., iztroškov pa 335.515.943. Presegli so tedaj iztroški dohodke za 62.353.667 gld.; v letu 1855 so jih pa presegli za 138.899.297 gld. — V saboto 9. maja se je pričel veliki zbor kmetovavcov in gojzdnarjev na Dunaji, kjer je velika kmetijska razstava v obhajanje 50letnega obstanja Dunajske kmetijske družbe, svojo djavnost. 12. pridejo Cesar sami iz Ogerskega razstavo obiskat in se vernejo drugi dan zopet nazaj v Budo. Nadvojvoda Joan, slavni oče in podpornik kmetijstva in gojzdnarstva je tudi prišel. 15. t. m. bo nadvojvoda Franc Karl slovesno delil premije med tiste, ki so se pri razstavi najizverstniše kmetovavce in gojzdnarje obnesli. — Nj. c. k. veličanstvo, Cesar, je vsim nelombardo-beneškim podložnikom civilnega stanú, ki so zavoljo hudodelstev velike izdaje, vstaje ali punta bili obsojeni ali zaperti, vse kazni odpustil. Zavoljo imenovanih hudodelstev, ako so bile do 8. t. m. storjene, se nihče več ne bo preganjal, če krivi niso še ta čas ubéžni. Torej se ne bodo dalje preiskovali, in kateri so zaperti, so bili koj izpušeni. Če so se politični hudodelniki še kakega družega kaznjivega djanja vkrivčili, se jim bo po primeri pokora olajšala. — Sv. Oče papež, so 4. t. m. se v Loreto podali in obiskujejo več rimskih mest. — Bere se, da se začnejo razmere med papežem in sardinskim kraljem bolj prijazne kazati. Kralj Viktor Emanuel je namreč proti velikonoči željo razodel, se s sv. Očetom spraviti. Pisal je v tej zadevi papežu, kateri je kralju prav prijazen odgovor dal. — Angleži se pripravljajo na vso moč k vojski s Kitajci. Povsod napravljajo barke in vbarkujejo vojake. Tudi Francozi se bodo te vojske vdeležili; poslali so že, ne samo bark in mornarjev, tudi več vojakov čez morje. — Sliši se, da je tudi cesarska fregata Novara, ki je poslednje dni iz Tersta odrinila, namenjena, kadar bo kitajska vojska končana, s Kitajci za avstrijsko cesarstvo kupčijsko pogodbo skleniti. — Veliki knez Konstantin, je tudi od Angleške kraljice povabljen, v London priti. — Princ Napoleon, francoskega cesarja bratranec, je prišel 8. t. m. od pruskega dvora povabljen, v Berlin. — Čeravno je švajcarsko-pruska pravda že zlo pri kraju, vendar je še ni popolnoma konec, in ker so švajcarski časniki pred koncem že razglasili zapopadek poravnave, je minister francoski zlo oštel dr. Kerna, da je razglasil pogodbo, preden je pariški zbor izgovoril svoj „amen“. — Izvirne pisma pogodbe, ki je bila pred kratkem med vitembersko vlado in Rimom za uravnavo razmer katoliške cerkve v Vitemberskem kraljestvu sklenjena, so dospéle iz Rima v Štuttgart, da jih bo kralj o pogojenem času poterdil. To se bo, kakor je slišati, brez dvoma skorej zgodilo. — Kot naslednika rajncega Beneškega patrijarha imenujejo častitega gosp. Trevisanoto, Videmskega škofa. — Osorno vreme je v nekterih krajih francoskega cesarstva setvi in terti zlo škodovalo, in kmetje so posebno v krajih, kjer imajo vinograde, zlo žalostni. — Sklenjeno je, z državnimi stroški na Ogerskim hišo za nore zidati. — Iz podonavskih knezij se ne dá doslej še nič posebnega povedati. Vrè in spet neha vréti, kakor se sicer godí v političnih premenah. V Valahii godejo svojo, v Moldavii svojo. Ali se bode pa godcom poslednjič po volji godlo ali ne, se bo pokazalo. Skoraj da bodo mogli tu in tam plesati, kakor bodo tisti godli, kateri se imajo za resnični mir svetá poganjati.

Osel kralj zverin.

Po národni pripovedki.

(Konec.)

Takih beséd oroslan se od osla ni slišati nadal. Reče mu: kako je to, jaz mislil sem vselaj in zmirom, Jaz da sem kralj zverin, in za kralja me klicalo vse je. Ker je moči mi nima živál nobena enake.

Ija, zariga uhán, in zadnjo dvigne nožuro, Kaže mu podkev rekoč: lej moje tu pismu, pa beri, Da si ti nič in da jaz sem kralj vsevrstne zverjadi. Žalosten reče na to oroslán: čaj, malo poglejva, Kdo da je kralj, al sem jaz al si ti, da se skaže resnica, Kdor bo več naložil zverin ta kralj je živalstva. Dobro, zariga oslè, pa se skusiva, prav mi je, v lovu. Gre oroslán in drčí po gojzdih, po ravnem in krivem Ino lovi vsevrstno zverjad, kar pride mu v parklje; Osel pa vleže se znak in široma noge razkrene, Jezik iz ust pomolí in stori se kakor da erknjen. Bistrooti gavrán in vrane in škanjci in drugi Mrhožrei leté kar trumama vkup na osleta, Osel pa šavsá za vrat in morí, kar pride mu blizo; Kar umorí to dene na stran, da ne vídijo drugi. Vrne se lev in pokaže mu plen mnogovrstne zverine, Dolgouséscu golčí: čaj, koliko ti si naložil. Dolgoúh mu velí: ti bedák, če bi take jaz hotel, Kakor lovíš jih ti, ki dréč na zemlji po nogah. Takih ti jaz naložím, da jih nikdar ti ne presteješ; Ali čemu bi se motil še s tem? naloži ti takih. K' imajo zrak za dom, oroslán, naloži ti pticev. Tega ne morem, veli oroslán, ki ne vé da je vkanjen. Lepo imé ti je kralj in bolí ga prepústiti drugim. Ali drugač se ne dá, ker óčitno ga zmagal je osel.

Žalosti poln govori oroslán: zdaj vém, da si ti kralj; Ah, odpusti mi to, da sem k tebi bédasto prišel. O ne kaznúj me za zdaj, iz nevédnosti delal sem tako, Krivo mislec da sem kralj, al nisem ne, ti si vladavec; Dajem spodobno ti čast in poštenje za kralja dostojno. Dolgouhán mu velí zveličanstvu dostojno besedo: Vidiš ti, lev, da bi vzel ti po vsej pravici življenje, Naj bo! za zdaj odpustim, ker le iz nevede si delal, Al za naprej ne bodi bedák in opusti prevzetnost. Žalosten gre oroslán in sreča prijatelja volka. Volk se prikloni mu koj in pozdravi ga kralju dostojno: Zdravo, moj kralj, da si zdrav, vladár vsevrstne zverine! Odgovori oroslán: kaj, volk, se 'z mene norčuješ? Jaz sem ti vrabca kralj! ne, nisem ne, tam ti je drugi, On ti je kralj, pa ne jaz. Volk gleda začujen leóna — Kaj govori, in popraša rekoč: kje kralj ti je drugi? Kdo to velí da nisi ti kralj? — E, nisem pa nisem! Vidiš ga, tam ti je kralj; al nehaj, nikár se ne bližaj. To ti povém da dobro ne bo; pokori se zvedávost. Volk govori: oroslán, gotovo te vkanil je nekdo, Nikdo drugi ni kralj, ne pozná ga celo živalstvo. Ti le si naš gospodar; čaj greva ga gledat goljufa. „Dragi prijatelj, nikár, da se treba kesati ne bode, Toda če nočes drugač privéživa vkup se za repe, Da se zedinjenima ne zgodi kaj kake nezgode.“ Zvezeta rep si za rep in gresta na zvišano mesto. Tukaj pokaže mu lev govoreč z drhčečo besedo: Vidiš, tamkaj leži, ki je kralj vsevrstne zverine. Volk se mu zahrohtá: oj, brate, nikár ne budali, Ho ho ho, to ti je kralj! al vidiš da to ti je osel „Osem jih je, govoriš? O jómnasta, jómnasta! beži.“ Reče in steče na moč in leti, da se nič ne ogleda, Kodar pelje ga pot: po ravnem po krivem, po gošči Volka vlačí za rep in ne čuti, da s sabo ga vlačí, Dolgo drčí, in ko se mu zazdí, da prestal je nevarnost Vstavi si beg in ozrè se nazaj po prijatelji volku: Ali, o joj, volk več ne živi, izdihnul je dušo — Paro, velím, da žalú ne zavdám s to grdo zarekbo, Para je duša zverí, in zatoraj: izdihnul je paro — Visi mu jezik iz ust in rana dotiče se rane. Slep oroslán na prvi pogled vse vídi megléno Jezik iz gobca viseč le zapazijo kalne očesa. Toraj veli: o volk, al ti se še sméjati moreš? Kak' sem vesel, da sem živ, da ušel sem toliko kraljem, Ni mi, zarés ti povém, moj volk, do nobenega smeha. — Jaz sem tudi se zbal te strašne množice kraljev In sem za levem ceptál, da še zdaj od bega sopiham Pa sem vesel, da sem živ ti nevarnosti péte odnesel, Da sem pritekel do vas, da še presne prinesem novice, Porok, da res je ta laž, da se zgodilo to je v taistem Času, ko v klasu je bob in bila je v stročji pšenica.

M. Kračmanov.

Pogovori vredništva. Gosp. J. E. v G.: Srečk nimamo več. — Gosp. A. K. v Z.: Lanske „Novice“ (1.) smo Vam poslali, — Gosp. M. V. v V.: „Mittheil.“ bote te dni dobili; veljajo 1 fl. 10 kr.